

Visie EWEC op participatie (versie 3.1, mei 2022)

Noodzaak

Hieronder beschrijven we hoe de EigenWijkse Energie Coöperatie tegen zonneweides aankijkt. Niet iedereen is blij met de komst van zonneweides (of windmolens, mocht het ooit zover komen...). Dat begrijpen wij natuurlijk ook. Het gaat onder andere ten koste van landbouwgrond, drijft de prijs daarvan op, verandert het landschap en het uitzicht. En toch zijn wij van mening dat zonneweides, op dit moment, een onmisbare bijdrage leveren aan de broodnodige energietransitie.

Waarom vindt EWEC die energietransitie in onze gemeente zo belangrijk?

We stevenen af op een klimaatcatastrofe, fossiele energie wordt steeds duurder en we hebben ons afhankelijk gemaakt van kwalijke regimes. En daarnaast hebben we ook nog eens haast: we kunnen niet wachten tot alle daken vol liggen, al moet dat volgens ons ook gebeuren.

En trouwens: hoe prachtig zou het zijn als we over een aantal jaren als gemeente helemaal zelfvoorzienend, schoon en autonoom zijn: *power to the people!* Met die voorgenomen 60 ha zon en wie weet, nog een paar windmolens, komen we heel aardig in de buurt. En natuurlijk zullen we nog veel doelmatiger met onze energie om moeten gaan: besparen, besparen, besparen.

Als omwonende heb je wellicht vragen over de rol die EWEC heeft bij de komst van zonneweides. We gaan hieronder in op een aantal vragen, argumenten en zorgen.

Wie neemt het initiatief voor een zonnepark?

Een plan voor een zonnepark ontstaat meestal bij een projectontwikkelaar. Deze belt boeren in de omgeving en onderzoekt of iemand land ter beschikking wil stellen. De ontwikkelaar weet wáár hij kan zoeken, omdat de gemeente Wijk bij Duurstede kaders heeft gesteld voor 60 ha zonneweide en daartoe 'groene' zoekgebieden heeft aangewezen. Meer over de beleidskaders en de totstandkoming ervan kun je lezen op: www.zonneveldenwijkbijduurstede.nl

Staat EWEC per definitie aan de zijde van de ontwikkelaar?

Nee, zeker niet. EWEC onderhandelt voor de omgeving. We zijn van mening dat een projectontwikkelaar goed naar de inwoners moet luisteren (een deugdelijke procesparticipatie) én een rechtvaardig aandeel van het park beschikbaar moet stellen aan de omgeving (financiële participatie). We hebben in het verleden al succesvol bezwaar gemaakt tegen één van de zonneparken, totdat er een beter bod op tafel kwam. Van de eerste onderhandelingen hebben we geleerd. Voor nu en in de toekomst neemt EWEC geen genoegen met minder dan 50% lokaal eigendom.

Welke eisen stelt EWEC aan een zonneweide?

50% lokaal eigendom, een bijdrage in een gebiedsfonds en een deugdelijke procesparticipatie die iedereen de kans geeft om mee te praten over het ontwerp van het park. Bovendien verlangen we van de projectontwikkelaar waar we zaken mee doen, dat zij de [Gedragscode Zon op Land](#) hebben ondertekend (deze code gaat in op kwaliteitseisen).

Vindt EWEC de natuurwaarde van een zonnepark belangrijk?

Uiteraard, maar daarvoor zijn binnen de gemeente andere clubs die deze belangen beter kunnen bewaken. Zij zullen ook altijd (als één van de te benaderen belanghebbenden) in gesprek raken met de projectontwikkelaar.

EWEC zegt dat ze ook aan de kant van de omwonende staat. Wat bedoelen jullie daarmee?

We bekommeren ons over zowel de procesparticipatie als de financiële participatie. Zo willen we zeker stellen dat omwonenden mee kunnen praten over het park, en dat ze er financieel van kunnen meeprofiteren. Direct omwonenden krijgen daarbij voorrang boven de rest van de gemeente. Het is op dit moment niet aan EWEC om de locatiekeuze op zichzelf ter discussie te stellen. Daar heeft de gemeente, op basis van een Burgerpanel en inloopavonden van bewoners, beleid voor gemaakt dat ook door de gemeenteraad is vastgesteld. Wel is het zo dat we alleen onze steun verlenen aan een project als we ons ook kunnen vinden in de locatiekeuze. Dit is altijd een belangenafweging. Hieronder gaan we daar wat dieper op in.

Wat is voor EWEC een legitiem argument om een zonneweide tegen te houden?

We willen altijd in gesprek gaan met omwonenden. Dat doen we op verschillende manieren. Dat kunnen keukentafelgesprekken zijn, informatieavonden, inloopmomenten, noem het maar. We willen alle zorgen (en wensen!) aanhoren. We wegen alle inhoudelijke én emotionele argumenten af en geven daar een antwoord op.

Hieronder bespreken we een aantal recent gehoorde argumenten en onze visie hierop.

Niet hier!

Hoewel wij voorstander zijn van de komst van zonneweides, is het denkbaar dat er argumenten zijn om een specifiek park niet te willen. Dat is ook voor ons een zoektocht. Ook wij waren terughoudend bij de locatie aan de Groenewoudseweg (een locatie die op een weerstand van minstens 800 handtekeningen kon rekenen en vervolgens verlaten is). Voor deze locatie gold onze terughoudendheid, omdat deze te dicht aan de dorpsingang lag.

Maar 800 handtekening weerstand op zichzelf is voor ons geen reden om een zonnepark niet te willen, de kwantiteit van de weerstand is niet doorslaggevend. Het gaat om de argumentatie erachter. Tijdens het proces kunnen nieuwe inzichten ontstaan die die argumenten versterken.

Daar gaat mijn uitzicht?

Het verlies van een mooi uitzicht is voor ons te weinig reden om een zonneweide af te wijzen. Hoewel we begrijpen dat dit echt vervelend is, vinden wij de lange termijn energietransitie belangrijker. Een ander argument is dat je in Nederland, geen 'recht' hebt op uitzicht. Landschappen veranderen altijd, en schaarste in ruimte maakt dat zelfs het buitengebied eraan moet geloven om nieuwe functies op te pakken. Bovendien, er is al een aantal stappen aan voorafgegaan. Gemeentelijk beleid bepaalt dat een locatie in een specifiek gebied in principe ingezet kan worden. En een landeigenaar heeft besloten akkoord te geven op het beschikbaar stellen van zijn land. Een boer gaat over zijn eigen grond. Een zichtlijn zou ook verloren kunnen gaan als het bestaande bestemmingsplan bijvoorbeeld al fruitteelt toestaat. Dan kijkt een omwonende tegen bomenrijen. Ook het zonneveld kan afgeschermd worden met bomenrijen en struweel, zodat het zonneveld zelf aan het zicht onttrokken is. Uiteraard denken we graag mee om de ervaren nadelen zoveel mogelijk te beperken. Je hoeft een zonneweide niet of nauwelijks te zien.

Het drijft de prijs van landbouwgrond op

Dat de komst van een zonnepark een prijsopdrijvend effect heeft op waardevolle landbouwgrond, klopt. Dit wordt als oneerlijk ervaren. Echter, dat gebeurt met schaarste. Het buitengebied zal nu eenmaal ruimte maken voor andere functies. Dat is een feit en is niet tegen te gaan.

Gemeentelijk beleid stelt dat een ontwikkelaar ruimte moet bieden aan de optie ruilverkaveling, wat betekent dit en hoe reëel is dat?

Ruilverkaveling breekt in theorie de locatiekeuze open. Zoals gezegd is er al wat vooraf gegaan aan een specifieke locatie. Namelijk gemeentelijk beleid ('groene' zoekgebieden) en een succesvolle zoektocht van een projectontwikkelaar die een welwillende boer heeft gevonden. Echter, als omwonenden de ruimte krijgen om een andere locatie aan te bieden, dat op meer draagvlak kan rekenen, dan draagt dat bij aan een democratisch proces en lokaal draagvlak. Het gesprek tot potentiële ruilverkaveling is zelfs een gemeentelijke beleidseis.

Wanneer start je deze gesprekken dan op, is de vraag. Enerzijds is het pas een onderwerp van gesprek als blijkt dat er lokaal weerstand ontstaat over de locatiekeuze. En de gemeente ziet het liefste dat omwonenden pas betrokken worden als er concrete plannen zijn ingediend: het Principeverzoek. Als dat wordt toegewezen (principeakkoord), dan kan de planindienaar verder met zijn onderzoek, het betrekken van de buurt, enzovoorts. Mocht alles naar wens verlopen (in het principeakkoord worden meestal aanvullende eisen meegegeven), dan kan de gemeente een Omgevingsvergunning afgeven.

Echter, om tot concrete plannen te komen is al veel inhoudelijk onderzoek verricht. Een projectontwikkelaar is al maanden tijd en duizenden euro's verder. Liever ziet hij het gesprek dus eerder, maar krijgt vaak te horen van omwonenden 'kom maar terug als je concretere plannen hebt', én wordt door de gemeente gestimuleerd om het gesprek liever later dan eerder op te pakken. Toch is het voor een projectontwikkelaar lastig om in een later stadium ruimte te bieden aan de mogelijkheid tot ruilverkaveling. Het gemeentelijke proces moet opnieuw doorlopen worden, of een gereserveerde netaansluiting wel of niet mee kan naar een nieuwe locatie is maar de vraag, er zijn al afspraken met een grondeigenaar.

Kortom: de gemeentelijk eis tot het voeren van een gesprek over ruilverkaveling is voor een ontwikkelaar ongemakkelijk *naast* de wens om bewoners pas in een laat stadium te betrekken. En hoe later het gesprek wordt gehouden, hoe minder kansrijk het lijkt. Dit punt willen we aan de gemeente meegeven. Alle huidige zonneparken hebben een lage score op dit onderdeel, en dat lijkt inherent aan het gekozen beleid. Gesprekken over mogelijke grondruil zullen overigens wel opgestart worden bij het laatste zonnepark. Wat hieruit komt is nu nog onzeker.

Als omwonende wil ik geen zonneweide in mijn achtertuin, wat kan ik doen?

Wij raden aan te allen tijde wel mee te praten met de projectontwikkelaar en met EWEC. Dat hoeft zeker niet te betekenen dat je achter de komst van een zonneweide staat. Zo interpreteren we dat ook niet, maar het geeft wel input. Als het park er toch komt, dan voldoet het op z'n minst aan zicht- en andere wensen.

Daarnaast heb je rechten. Deze kun je uitoefenen.

- 1) Je kunt een zienswijze indienen, dat is een stap in de vergunningsprocedure, de gemeente zal voorafgaand aan het definitief verlenen van een vergunning een antwoord formuleren op jouw zorgen.
- 2) Daarnaast kun je een planschadeclaim neerleggen. Er wordt dan getoetst of je recht hebt op een compensatie vanwege de komst van het zonnepark.
- 3) Daarnaast kun je natuurlijk de buurt mobiliseren, media opzoeken, petitie starten e.d.

EWEC heeft geen enkele wens om je tegen te houden in jouw protest. We snappen dat jouw belang mogelijk anders is dan dat van ons. We willen in ieder geval aangeven dat we ons best doen om de lasten te verminderen en de lusten te verhogen. Zodat we daadwerkelijk als lokale gemeenschap onze energievoorziening in eigen handen krijgen.